

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Του π. Χαραλάμπους Παπαδοπούλου, Θεολόγου

Αγαπητοί αναγνώστες του «Ενοριακού Παλμού», καθώς βρισκόμαστε στον απόηχο της μεγάλης Δεσποτικής Εορτής των Χριστουγέννων και στην ατμόσφαιρα της άλλης σπουδαίας και μεγάλης εορτής των Θεοφανείων, θα ασχοληθούμε με το θέμα των κωδοнокρουσιών που διανθίζουν την εορταστική ατμόσφαιρα και συνοδεύουν το ευαγγελικό και κοσμοσωτήριο μήνυμα αυτών των εορτών και όχι μόνο.

Αιώνες τώρα η Αγία μας Εκκλησία έχει συμπεριλάβει στη λατρεία της και σ' ότι επιτελείται κάθε πρόσφορο μέσο που συντελεί είτε στην πρόσληψη του μηνύματός της από τους πιστούς ή της μετάδοσης μηνυμάτων προς αυτούς. Ένα απ' αυτά τα μέσα είναι οι καμπάνες, που έλκουν την καταγωγή και την ονομασία τους από την περιοχή της Καμπανίας, της Ιταλίας, αφού εκεί βρίσκονταν τα κατάλληλα μέταλλα για την παρασκευή καμπανών.

Οι καμπάνες εμφανίσθηκαν στη Δύση τον 6^ο αιώνα και αργότερα έκαναν την εμφάνισή τους και στην Ανατολή. Σήμερα δεν νοείται Ορθόδοξος Ναός χωρίς καμπάνες αφού θεωρούνται απαραίτητο και αναπόσπαστο τμήμα της λατρείας. Και πως όχι, αφού σ' όλες τις περιπτώσεις και περιστάσεις της Χριστιανικής μας ζωής και λατρείας χρησιμοποιούνται για να επισημάνουν την έναρξη κάποιας Ιεράς Ακολουθίας είτε πρόκειται για τακτικές ιερές ακολουθίες όπως του Εσπερινού, του Όρθρου, της Θείας Λειτουργίας της Ιεράς Αγρυπνίας, κ.λ.π., είτε για έκτακτα γεγονότα όπως η αναγγελία της εκδημίας ενός αδελφού ή κάποια φυσική καταστροφή, ή την έναρξη του κατηχητικού, ή την άφιξη του Επισκόπου στο Ναό κ.λ.π.

Οι καμπάνες χτυπούν πάντοτε στον ίδιο ρυθμό; Με τον ίδιο σκοπό; Όχι. Το Ορθόδοξο ήθος διαπερνά και επηρεάζει ακόμη και τον τρόπο κρούσεως των καμπανών ανάλογα με την περίπτωση.

Έτσι κατά την παραμονή και την κυρία ημέρα μιας μεγάλης Δεσποτικής ή Θεομητορικής Εορτής οι καμπάνες χτυπούν χαρμόσυνα, όπως χαρμόσυνα χτυπούν όταν εορτάζει ο Άγιος της Ενορίας, του Ναού, όταν ψάλλεται η Δοξολογία προς τον Θεό, όταν επισκέπτεται για να χοροστατήσει και να ιεουργήσει ο Επίσκοπος, ο ιστάμενος εις τύπον και τόπον Χριστού, όταν εορτάζονται οι Εθνικές Εορτές ούτως ώστε και δι' αυτού του τρόπου, της κρούσεως των καμπανών, να τονιστεί το γεγονός και να ευφρανθούν οι πιστοί στο άκουσμα των κωδοнокρουσιών.

Αντίθετα όταν συμβαίνουν πένθιμα γεγονότα όπως κατά την Μεγάλη Παρασκευή, της Αγίας και Μεγάλης Εβδομάδας, ή κατά την εκδημία εις Κύριον ενός αδελφού ή ενός κληρικού τότε ο ήχος των καμπανών προσαρμόζεται στον πένθιμο χαρακτήρα του γεγονότος και καλεί σε συμμετοχή αι συμπαραστάση τους πιστούς.

Υπάρχουν θα λέγαμε και κάποιοι σταθεροί «κώδικες» κωδοнокρουσιών με κάποιες ίσως μικρές παραλλαγές από περιοχή σε περιοχή και από ενορία σε ενορία.

Επί παραδείγματι, στην Ενορία μας, της Κοιμήσεως Θεοτόκου Οβρυιάς που καθημερινά πρωί και βράδυ τελούνται οι προβλεπόμενες από το Τυπικό της Εκκλησίας μας Ιερές ακολουθίες του Όρθρου και του Εσπερινού πράττουμε ως εξής:

Όταν τελείται ο Εσπερινός και την άλλη μέρα δεν πρόκειται να τελεσθεί Θεία Λειτουργία χτυπούμε το λεγόμενο «μονοκάμπανο» δηλαδή χτυπά μόνο η μία από τις τρεις ευρισκόμενες στο καμπαναριό καμπάνες. Ομοίως συμβαίνει και τα πρωινά που τελείται ο Όρθρος άνευ Θ. Λειτουργίας. Όταν όμως τελείται ο Εσπερινός και την άλλη μέρα ξημερώνει μια γιορτή και θα τελεσθεί Θ. Λειτουργία τότε χτυπούμε το λεγόμενο «διπλοκάμπανο» δηλαδή χτυπούν τουλάχιστο οι δύο από τις τρεις καμπάνες του ναού, σε πιο

έντονο και χαρούμενο ρυθμό, για να «ειδοποιήσουν» με έμφαση τους πιστούς ότι αύριο ο ναός θα «λειτουργήσει».

Ομοίως συμβαίνει και όταν τελείται η ακολουθία του Όρθρου που μετά απ' αυτήν θα τελεσθεί η Θ. Λειτουργία.

Τότε μάλιστα έχουμε τρεις κωδονοκρουσίες. Μία στην αρχή του Όρθρου, μία περίπου στον μέσον του Όρθρου αμέσως μετά την ανάγνωση του Συναξαρίου και προ των καταβασιών, και η «τρίτη» λεγόμενη «καμπάνα» κατά τη Δοξολογία.

Ασφαλώς η Εκκλησία δεν χρησιμοποιεί τις καμπάνες απλώς και μόνο να γνωστοποιήσει στους πιστούς μια ακολουθία, μια τελετή, ένα γεγονός. Αυτό θα μπορούσε να το πράξει ιδίως στην εποχή μας και μ' άλλα μέσα.

Η Εκκλησία συνεχίζει να χτυπά και θα χτυπά τις καμπάνες γιατί οι κρούση τους συμβολίζει και είναι το στόμα του Θεού, της Εκκλησίας, που μιλά στα τέκνα της και τα καλεί να προσέλθουν στο Ναό, στον οίκο του Πατρός τους να προσευχηθούν, να ξεκουραστούν πνευματικά, να γιατρευτούν, να δυναμώσουν, να ενθαρρυνθούν, να παρηγορηθούν, να ευχαριστηθούν, να κλάψουν, να χαρούν, να κατακτήσουν την ελπίδα, να κερδίσουν τη Σωτηρία τους.

Είναι αλήθεια ότι στις ημέρες μας οι καμπάνες χτυπούν ηλεκτρονικά, κάτι που δεν είναι πάντα κακό, και ανάμεσα στα προγράμματα κωδονοκρουσιών υπάρχει ένα πρόγραμμα που ονομάζεται «Αδάμ».

Τι σημαίνει άραγε αυτό; Σημαίνει κάτι το συγκλονιστικό. Ενθυμούμαστε ότι μετά την παρακοή τους οι Πρωτόπλαστοι κρύφτηκαν από το Θεό Γεν.κεφ3 στιχ.8-9, αλλά ο Κύριος ο Θεός φώναξε τον Αδάμ και του είπε: «Αδάμ που ει;» δηλαδή «Αδάμ, που είσαι;» Έτσι λοιπόν κάθε φορά που χτυπούν οι καμπάνες ο Θεός φωνάζει στον καθένα μας. «Αδάμ που είσαι;»

Μας καλεί κοντά του, μας καλεί να τον πλησιάσουμε, να τον επισκεφθούμε, είναι μια ευλογημένη αφορμή μ' ότι κι αν καταπιανόμαστε εκείνη την ώρα να σκεφθούμε το Θεό, την πορεία μας, τα έργα μας, τις σκέψεις μας σε σχέση με το Θεό και το Άγιο Θέλημά του. Και αν δεν μπορούμε να πάμε στον Ναό, ας σηκωθούμε από τη θέση μας, αν καθόμαστε, να κάνουμε τον σταυρό μας, να προσευχηθούμε να ξεκολλήσουμε από τα υλικά τα φθαρτά και τα μάταια και να προσανατολιστούμε στον «ήλιο της δικαιοσύνης» στον Φωτοδότη Χριστό.

Αγαπητοί αναγνώστες, οι Καμπάνες δεν «ενοχλούν» όπως κάποιοι προσπαθούν να μας κάνουν να πιστέψουμε, ο ήχος τους είναι σεμνός και μεγαλοπρεπής, γλυκός και τονωτικός, ήρεμος και κατανυκτικός, αφυπνιστικός και προσευχητικός.

Αντίθετα στο σύγχρονο τρόπο ζωής που ζούμε πολύ περισσότερο «θόρυβο» και πολύ πιο ενοχλητική αποδεικνύεται η έλλειψη αγάπης, ανθρωπιάς, ειλικρίνειας, συμπάθειας, προσφοράς, κατανόησης, δικαιοσύνης, αξιοκρατίας, οράματος, εμπιστοσύνης και τόσων άλλων αξιών και αρετών. Από την άλλη είναι βέβαιο ότι οι Καμπάνες «ενοχλούν», Ναι «ενοχλούν» το Διάβολο γιατί αφυπνίζουν τους ανθρώπους, τους φέρουν σε κατάσταση εγρήγορσης, είναι δυνατόν να τονώσουν και την πιο μικρή σπίθα πίστεως προς το Θεό και να μετατρέψουν σε «καρδίαν καιομένην» για το Χριστό, και ο «εχθρός» και όσοι τον ακολουθούν δεν το θέλουν αυτό.

Εμείς; «Στώμεν καλώς». Γένοιτο.

[Επιστροφή](#)